

DAUGAVAS VĒSTNESIS

Maksā 7 lēn.

№ 170, 3. gads

Daugavpils novada komisāra oficiālais laikraksts

Sestdien,

24. jūlijā, 1943. g.

Redakcija: Daugavpils, Cietokšņa ielā 42. Tālrūni: atbildīgais redaktors 2493, redaktori 2494, saimniecības vadītājs un kantoris 2212, informātori 2211, tālsarunas 2501. Tek. rēķ. p. 5060. Redakcijas pārstāvji: Rīgā, Vācu ordeņa gatvē 2, tālr. 21550; Rēzeknē, Br. Skrindu ielā 15, tālr. 2301. Abonēšanas maksa: RM 1,75 mēnesī. Abonēšanas nauda iemaksājama visās pasta nodalīs.

Jaunais līgums

E. Nesen pasauli pārlidoja vēsts, ka Vācija un Zviedrija noslēgušas savstarpēju preču apmaiņas līgumu. Līdz ar to visā klusībā izjuka tālpat nolūkā ievadītās britu-zviedru sarunas.

Jaunais līgums liecina, ka, neraugoties uz visām kara grūtībām un sarežģīto transporta problēmu, Vācijas un Zviedrijas preču apmaiņa risinās normāli un pat izrāda lielus pieaugumus. Agrais pavasaris atrisināja arī Zviedrijai ļoti akūto akmeņogļu problēmu, šī gada pirmajā ceturksnī Zviedrija jau ir importējusi 1,4 miljoni tonnu vaivā koks un akmeņogļu, t. i. divreiz vairāk kā tikpat lielā pārēnā gada laikā. Arī dzelzs un tērauda importa skaitli ir ļoti labvēlīgi. No līgumā paredzētā 300.000 t lielā šāgada kontingenta 60.000 t jau ir piegādātas. No Vācijas importēto mašīnu vērtība sasnies ap 100 miljoniem kronu. Vācu prese pasvītro, ka, neraugoties uz visām produkcijas grūtībām un nepārtrauktiem britu-amerikāņu uzliedzumiem vācu rūpniecības novadiem, Vācija visus zviedru pasūtījumus tomēr ir veikusi laikā un jau paspējusi nodēst ievērojamu daļu no zviedru eksporta kredīta.

Jaunais līgums liek mazliet pievērsties arī Zviedrijas saimniecībai. Zviedru bazas, kas ceturtais kara gads izraisījis lielas saimnieciskās grūtības, izrādījās par nepamatotām, jo valdība ir izdevusi veselu virkni svarīgu rīkojumu, kas zviedru saimniecībai ļauj iesildīt dažādu nekontrolējamu un bistamu norišu ūdeņos. Šo rīkojumu praktiskie panākumi ir ļoti lieli, cenu un algu līkmes ir palikušas stabilas, un daudzkārt asā valsts varas reģlamentācija ir uzturējusi arī produkciju tās līdzšinējā augstumā. Sakarā ar apavu sadali, zināms atslābums iestājies vienīgi zviedru ādas rūpniecībā.

Stabils ir arī Zviedrijas finanšu stāvoklis, kaut gan lielos militārās nodriības izdevumos arī Zviedrija nespēj segt ar normāliem ienākumiem. Šis budžeta gads Zviedrijai noslēgsies ar 1.600 miljoniem kronu lielu deficītu. Zviedrijas valsts parādi līdz ar to pašlaik sasniedz 8 miljardus kronu, t. i. 0,7 no visiem Zviedrijas nacionālajiem ienākumiem. Pirmā pasaules kara laikā Zviedrijas valsts parādi sasniedza tikai 0,25 no nacionālajiem ienākumiem. Neraugoties uz to, līdzekļu sagādā zviedru valdībai lielas galvas sāpes nedara, finanšu tirgus ir ļoti rosigis un divi jaunie valsts aizņēmumi gūva dzīvu atsaucību.

Zviedrijas ārejo tirdzniecība gan stipri nosveras uz importa pusē. 1943. gada I. ceturksnī imports sasniedza 462 miljonus kronu, bet eksports 235 miljonus. 227 miljoni kronu lielā starpība gan ir ļoti ievērojama, tomēr, ievērojot Zviedrijas lielos ārzemju kapitālus, lielas bazas tas nerada. Paaugstinot zviedru eksporta preču cenas, Zviedrijai izdevās nobremzēt arī importa preču cenu pieaugumu.

Pēc ilgām un sarežģītām sarunām ar abām karotājām pusēm, Zviedrijai ir izdevies atjaunot arī privilēģēto kuģu konvoju satiksmi 1942. gadā konvoji leveda Zviedrijā 426.000 to dažādu preču 390 miljoni kronu vērtībā, un tas ievērojamā kārtā mīkstina dažādās saimnieciskās krīzes parādības. Šādas satiksmes dārgums zviedru nebēdē, sāpīgāk Zviedrijai skar arī šī veida satiksmē šķietami nenovērtamie kuģu zaudējumi. Līdz šim zviedru tirdzniecības flote zaudējusi 11 tvaikoņus 41.353 netto reģistra tonnu kopplūpumu.

Neraugoties uz visām kara grūtībām, zviedru kuģniecības sabiedrības neatlaidīgi meklē jaunus jūras satiksmes iespējāmības. Vispārēji ievērojama pelna zviedru Amerikas līnijās 1942. gada ziņojums. Sabiedrībai 1942. gadā ir 11,8 miljoni kronu liela neto pelņa. 1941. gadā šī pelņa turpretim bija tikai 2,78 miljoni kronu liela. Lielajā 1942. gada pelnā gan šķaidīta arī par pārdoto sabiedrības standarttvaikonī «Kungsholm» iegūtie līdzekļi. Gada ziņojums pasvītro, ka kuģniecībai pēc kara nākoties izturēt situāciju ar gaisa satiksmi. Izejot no šī spēšvērma, zviedru Amerikas līnijai rosigi piedalās «Interkontinentālās gaisa satiksmes akciju sabiedrībā». Sabiedrība pēc kara galvenokārt uzturēs satiksmi starp Zviedriju un Ziemeļameriku.

Karam sākoties, Zviedrijas valsts bankas zelta rezerves sasniedza 2037 miljonus kronu. Līdz 1940. gada 15. aprīlim zelta rezerves gan sadala uz 1205 miljoniem kronu, bet 1943. gada 1. aprīlī tās atkal pārsniedza 2 miljardus un tagad ir augstākas, nekā kara sākumā. Arī šī atbilstība ļauj secināt, ka Zviedrijas maksājumu satiksmē atveseļojas, jo pirmajā kara gadā aizjūras imports aprija lielus līdzekļus. Zviedrija Dienvidamerikā ir nopirkusi ļoti lielus preču krājumus, ko tā importēs lūgt pēc kara beigām. Tas Zviedrijai dos iespēju pēc īsa pārejas perioda pārslēgties pilnīgi uz miera laika saimniecību un palīdzēt pat kaimiņu valstīm.

Zviedrija līdz šim ir diezgan labi pārcietusi visas līdzšinējā kara vētras un var mierīgi raudzīties nākotnē. Jaunais preču apmaiņas līgums ar Vāciju šo ticību padara vēl stiprāku.

Vācu austrumu fronte stāv nesatricināta

Milzīgi bolševiku zaudējumi

Vadoga galvenajā mītnē, 1943. gada 23. jūlijā, kai vilcinādamies. Pie Katānijas turp- deī starp Maltu un Sicīliju aviācija ar nās artilērijas uzbrukums.

Brunoto spēku virspavēlnieca ziņo: Ienaidnieks paplašina savus lielu-zbrukumus austrumu frontes tālākos posmos. Tomēr arī vakar prelnieka mēģinājumi, nerēķinoties ne ar kādiem zaudējumiem, panākt frontes pārrāvumus bija veltīgi. Pretēji ienaidnieka propaģandai, vācu austrumu kaņaspēka armijas stāv cieši saliedētas un nesatricinātas. Ciešā sadarbība ar aviāciju tās nodara ienaidniekam milzīgus asipainus zaudējumus. Bolševiki vakar zaudēja 566 tankus un 105 lidaparatus. Vēl citus ienaidnieka tankus iznīcināja aviācija.

Kubaņas tilta gala pozīcijā un dienvidos no Ladogas ezera ienaidnieks pēc spēcīgas artilērijas sagatavošana uguns, tanku un trieciena lidotāju atbalsts, uz sāka vācu vadības gaidītos uzbrukumus. Tie visi sabruka. Frontē no Azovas jūras līdz Bjeļgorodai bolševiki vakar veltīgi turpināja triecienus pret vācu pozīcijām. Kāda ziemeļaustrumos no Kuibisevas ielauziesies tanku grupa pēc 50 tanku sašaušanas gandrīz pilnīgi iznīcināta.

Visā Orlas tēpā bolševiki raidīja cīņās pa daļai svaigus kājnieku un tanku spēkus. Arī tos mainīgās cīņās ar smagiem zaudējumiem atvairīja.

Atvairot kādu bolševiku bumbvedēju vienību, kas tiešā Ziemeļnorvēģijas piekrastes tuvumā mēģināja uzbrukt kādai vācu karavānai, iznīcinājā un flotes zenitartilērija notrieca 15 ienaidnieka lidaparatus.

Sicīlijā smagas cīņas vakar notika tikai vidējā sektorā. Nodarot ienaidniekam zaudējumus, uzbrukumi atstāja. Rietumu sektorā pāriels uz alzmugures aizsardzības pozīcijām. Ienaidnieks šeit sekoja ti-

Lielā vācu mākslas izstāde Miņchenes Vācu mākslas namā. Richards Rudolfs. — Kara biedri.

Vācu ātrlaivu varoņdarbs

Uzbrukums Sirakūzu ostai

Par brunoto spēku virspavēlniecas trešdien ziņotājiem vācu ātrlaivu panākumiem, kas pie Sirakūzām nogremdēja 2 ienaidnieka iznīcinātājus un vienu 3000 brt lielu tvaikonī un bombardēja vienu 8000 brt lielu tvaikonī, brunoto spēku virspavēlnieca sniedz vēl šādas tuvaikas paskaidrojuma:

Vācu ātrlaivas, kas jau kopš viņu ieasistāšanas Vidusjūrā 1942. gada pavasarī, ienaidniekam nodarījušas jau vienu otru smagu sitienu un to pastāvīgi traucējās visās viņa operācijās, savu esamību atkal pierādījušas Sicīlijas ūdeņu degnpunktā ar kādu brašu ieroču darbu. Arī šoreiz tās meklēja ciņu ar pretnieku, un to arī godam veica visai grūtos apstākļos.

Vācu ātrlaivas naktī uz 20. jūliju operēja ceļā no Mesinas, Sicīlijas austrumu piekrastes ūdeņos un nokļuva pie tam līdz Sirakūzām, kur bija novērotā rosigu kuģu satiksmē. Aizdomas izrādījās pareizas. Drīz pēc pūsnakts lika pamanīties kāds iznīcinātāju apsarģāts konvojs, kas patlaban gatavojās iegrēzīties Sirakūzu ostā.

Ārejie apstākļi uzbrukumam nebija labvēlīgi. Bija gaiša, skaidra mēnesneca ar ārkārtīgi labu redzamību, tādā tieši pretēji tam, kas būtu vēlams ātrlaivām. Iai pielavītos un negaidīt uzbrukti bieži vien lieluma un aprūgojuma ziņā pārkāmek pretiniekam. Pie tam šajā naktī jūra bija gluda kā spoguļis un ārkārtīgi stipri spīdēja.

Ātrlaivu vienības iespējami nepamanīta pieklūsana tālād prasja sieviķu veiklību un augstāko uzmanību, kādas mūsu piedzīvojušiem ātrlaivu vīriem arī netrūka.

Līdz pat pēdejam acumirklim no ienaidnieka nepamanītas mūsu laivas, pastāvīgi mainot kursu, ātrumu un ierindu, virzījās vienmēr tuvāk ienaidniekam. Kad bija sasniegta izdevīgākā šāviena pozīcija, ātrlaivas uzbruka plašā frontē un gandrīz vienlaicīgi izšāva savas torpēdas.

Ienaidnieka pārsteigšana pilnīgi izdevās. Vēl iekāns tas spēja uzskāt atvairi, mūsu torpēdas jau bija atstājušas stobrus un ierāpā savus mērķus viena pēc otras.

Atēļā mūsu laivas pamanīta ienaidnieka izlūklidaparāti. Nākošā naktī ienaidnieks uz sāka jūras un gaisa spēku izdarīti uzbrukumu mūsu flotes atbalsta punktam, kas tomēr lika laika pamanīti, un tamdēļ cieta neveiksmī.

CIVILIEDZIVOTĀJU UPURU SKAITS TERRORA UZBRUKUMĀ ROMAI

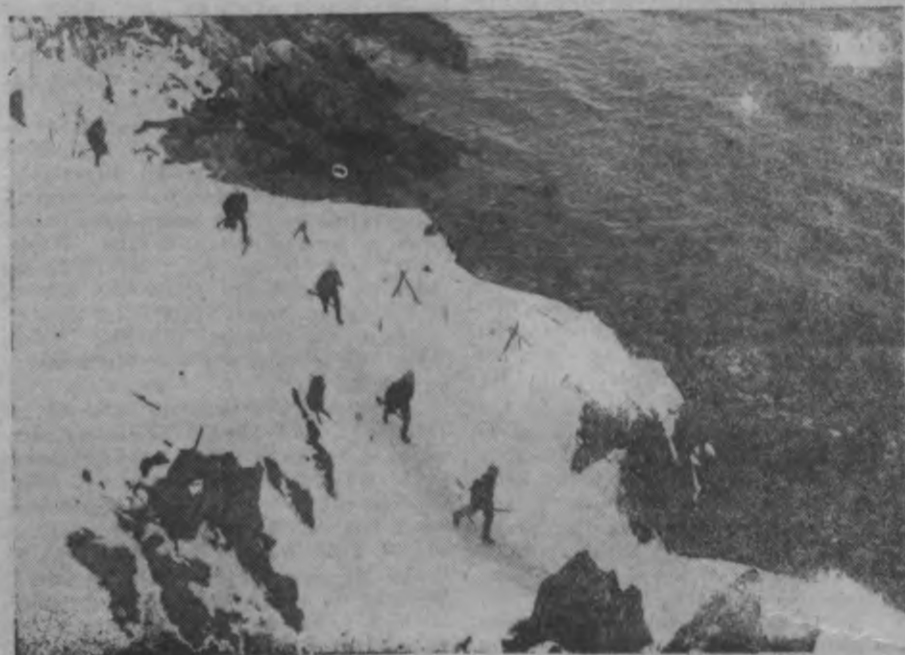
DNB Romā, 23. jūlijā. Oficiāli ziņo, ka nogalināto civiliedzīvotāju skaits britu-amerikāņu terrora uzbrukumā Romai 19. jūlijā sasniedz 717 nonāvēto un 1599 ievainotos.

Britu un amerikāņu gaisa gangsteru uzbrukumā naktī uz 22. jūliju gandrīz pilnīgi sagrauta Neapoles lielā Podziorkales kapsēta, kas gaisa uzbrukumus pārdzīvojuši arī jau arāk. Pilnīgi iznīcināta tā kapsētas daļa, kurā apglabāti 1884. gada kolēras epidēmijas upuri.

Maskavā svinīgi proklamētas „atjaunotās Baltijas padomju republikas”

DNB Stokholmā, 23. jūlijā. Zviedru laikraksts «Svenska Dagbladet» ziņo no Maskavas, ka 21. jūlijā, sakarā ar Latvijas, Igaunijas un Lietuvas pievienošanas trešo gada dienu, Padonrju savienībā notikusi svinīga demonstrācija, kurā piedalījušies agrāko Baltijas padomju republiku aizmukusie valdības locekļi. Minēto personu skaitā bijis arī kādreizējais «atviešu bolševiku valdības prezidents Kirhenšteins. Šai sarīkojumā Maskavā pieņemts lēmums par padomju Latvijas, padonrju Igaunijas un padomju Lietuvas atjaunošanu.

Ši Maskavas notikumu norise ir pietiekami skaidra: Višinskis, Zdanovs un Pozņakovs jau pirms 3 gadiem diriģēja «brīvprātīgo» Latvijas, Igaunijas un Lietuvas pievienošanu Padomju savienībai. Tagad šie paši Maskavas židi, kas deva pavēli saviem pārstāvjiem Rīgā, Tallinā un Kauņā, atkal inscēnējoši šo jauko «sarīkojumu». Notikums iegūst zināmu ievēribu vienīgi tamdēļ, ka tas lieku reizi pierāda Padomju savienības neatlaidīgo apņēmasnān par katru cenu latviešus, igauņus un lietuviešus atkal ieķaut savā «paradīzē».

LEDUSJŪRAS FRONTE

Tegukames sīreņi! Trieciena soli viri dodas uz saviem postēniem, lai atvairītu kāda desanta mēģinājumu.

Iesim talkā!

Kopš sen seniem laikiem no paaudzes uz paaudzi lauku ļaudis ir nesuši un saglabājuši jauko senču tikumu — Helus darbus vēikt kopējiem spēkiem. Lauku dzīve savā istajā daudzveidībā atplauka talkās, kad kopā sanāca kaimiņi un draugi, kad parastā darbība nometa savas pelēkas drēbes un ietērps svētku rotā, kuru tāl izšķērdīgi piešķīra skaidrām sirdīm un jautrām čalām druvi val plāvā sanākuši ļaudis, kas pāri darba grūtumam prata pacelt gaisu prieku un vēlēšanos savu vērtību likt applicināt padarītā darba daudzumam. Tad likās, ka pats Dievs, rudzurogu vainagu gatvā, staigā starp šiem ļaudīm un ar labpaliku noraugās, kā biežā vāid jimsi daudz puāvēju plautā rasotā zālē vai arī kā saules tveičē sarakušu mēteņu rokas vīgļi, kā lidaciņas strauta atvārā šaudās grabēklī. Pēc labi padarīta dienas darba tad tālu jo tālu aizīgoja kopēji dziedātā latviska dziesma, kas cieši jo cieši vienā salmē saistīja pašus darītājus, un kuras atbals aizlīdzināja citkārt nepārkāpjamus robežgrāvjus, ko starp kaimiņiem daudzreiz bija izrakusi darba steigas izraisīta nevaļā vai pat sīkas ķildas. Tā talkas ierindojās to krašgo senču gaisū svētku pulkā, kurās tik zīmīgi parādās mūsu tautas raksturs. Pat vairāk: talkas daudz kārt parastos svētkus pārsēja, jo pāri visam citam te lika paceltis jaukais savsīarpējas izpalīdzības un darba tikums.

Mūsu tautu likteņim kopš seniem laikiem ir palicis vest pa akmeņainām takām, kur to ārdījuši, bet reizē arī stipru darījuši skarbi vēji. Kaut arī daudzreiz grūti, pat ļoti grūti ir nācies ar tiem cīnīties, taču arī sava labums no visa tā ir nācis: mēs esam iemācījušies droši stāvēt uz tās zemes, ko par savu sauksi mūsu tēvu tēvi. Mēs šobrīd valrs nebaidāms pānsiegt roku vājākam tautlītim vai arī nekautrējamiem atbalstu saņemt, jo ne jau jaukais saulainās dienas, bet tieši šie skarbie vēji mūs ir mūcījuši, ka esam visam tautā ar vienu kopēju ceļu, kurai jādama viena doma, jājut viena jūla, jānes vienas līgas un jādara viens darbs — iēvzemes labklājībai, jo tikai tā un ne citādi mums iespējams pastāvēt.

Tagadējās grūtības, ko izraisījuši kara apstākļi, ir jauns pārbaudījums tam, vai līdzšinējās likteņcīņas mēs esam ko vērtīgu mācījušies un vai to gūto pieredzi protam arī pienācīgi izmantot.

Līlele pasākumi, kā nolīkusi ziedojumu vākšanas Tautas Palīdzības mērķu sekmēšanai, frontes cīnītāju un viņu pierderīgo atbalstītānu, metālu un vecmaterīalu vākšanas akcijas un t. t. gan runā nepārprotamu valodu, taču arvien vēl nepietiek. Pasīreļējais laiks prasā, lai savas tautas ciešo kopību mēs applicinātu vienmēr no jaunā un iklēnās to pierādītu ar jauniem darbiem.

Tām grūtībām, kurās iemesls ir kara apstākļi, pievienojūšās vēl citas: lietus, kas list jau bez pārstājas valrākas nēdējas, jūtami aizkavējis savīaleīgu lauku darbu veikšanu. Ar katru jaunu lietus dienu, samazinās arī zemnieka izredzes uz labu ražu un tās novākšanu. Laika apstākļu uzlabošanas lauku ļaudis gaidā reizē ar līgošanos un dažīm. Ķerties pie aizkavēto darbu veikšanas varēs tikai tad, kad iestāsies labs un saulains laiks, bet reizē ar to visā tiešamībā iklēvan saimniecīkam nāksies sadurties ar sāpīgo darba roku trūkuma jautājumu. Un ja nu pieņem, ka laika apstākļi tuvākās dienās neuzlabojās, stāvoklis kļīst pavisam nopietns. Jan tagad lauku ļādlis izmanto katru saulainu brīdi. Iai kaut vai drusku padarītu no tā lielā darbu daudzuma, kas nevis kļīst mazāks, bet ar katru dienu aug amgām. Turpmāk šādi saulainu dienu un pat stundu izmantošanai būs jāvelti vēl lielāka vērtība. Bet te lūgt arī paceltis jautājums, ko var paveikt viens vai divi cilvēki brīžos, kas savas valodā runājo, Dievam nozagti, plāvā val druvi, kur iepriekšējos gados četri un pat pieci strādnieki strādāja vairākas dienas? Ka raža nedrīkst palikt nenovākta, ka šogad mēs no laukiem gaidām pat vairāk kā iepriekšējos gados, tas skaidrs visiem. Izejā jiatrod un jo ātrāk no gudrošanas pāriesim pie darīšanas, jo labāk būs mums pašēm.

Te nu ir atkal istā reize celt godā seno senču tikumu: talkas. Ko nevar viens, to var daudzi. Ietderība prasā, lai plāvā vai druvi vienlaicīgi darbā izleto pēc iespējas vairāk cilvēku, lai isā laikā padarītu vairāk, jo tikai tā būs iespējams spītēt laika untumleim. Bez tam mēs nedrīkstam ne brīdi aizmīrst, ka ir sētas, kuru saimnieki kļīst neznāmā svešumā, un ka ir tirumi, kuru kopēji stāv tur, kur vīņi pūš un viņu darbs visvairāk nepieteelšams. Ne tikai savus spēkus un labākās domas, bet vajadzības gadījumā pal savas dzīvas viņi ir ar mieru ziedot, lai mēs šeit aizmugurē mierīgi varētu darīt to, kas mums jādara. Mūsu svēts pienākums un goda parāds ir gādāt par to, lai ne vārpa no šo vīru tirumiem neaizleto boja, lai savās sētās aizgrīežušies, bet nevarētu mums pārnest, ka esam pārāk maz par viļiem domājuši, ka tās degošās līgas, kuras tie kā bulas raidījuši no sve-

(Turpinājums 2. lapā.)

Labākais šķēpa metēis pasaulē

Eiropas vieglatlētikas sezona tuvojas augstākajam kāpinājumam, kas parasti atzīmējas jūlija un augusta mēnešos, bet vēl neviens šogad nav spējis pārsniegt Latvijas rekordista Jāņa Stendzenieka (Daugavpils) 70,80 m tālo šķēpa raidījumu. Mūsu krāsu reprezentants šoprojām ir un paliek Eiropas un reizē arī visas pasaules 1943. gada šķēpa metēju valdnieks. Pirmais viirs pasaulē, Liekas, mēs isti nepatveram, kādu milzīgu vērtību sevī glabā šie vārdi, jo vizuāli tieši tik samērā maz mūsu sporta laudiņš interesējās par Stendzenieku. Stendzenieka sasnieguma vērtību ievērojami celā lieti noteiktība, kur pat lietū un dubļos viņa mestais šķēps iedzars pie 65 metru atzīmēm. Bez mūsu Stendzenieka 70 metru šogad uzvarējis vēl viens jauns zviēdris Henriks Sjöströms, bet arī viņu no mūsu meistara šķēr vairāk kā pusmetrs. Vairākkārt šai sezonā startējis arī pasaules rekordists fenomenālais somis Irjo Nikkanens, taču viņa teicamākais 69,02 m varejums ierindojas šī gada rangā sarakstā tikai kā trešais pēc kārtas. Lūk, Eiropas un pie viena arī pasaules 1943. gada labāko šķēpa metēju virkējums: 1. latvietis Stendzenieks 70,80 m; 2. zviēdris Sjöströms 70,20 m; 3. somis Nikkanens 69,02 m; 4. zviēdris Petersons 67,36 m; 5. zviēdris Eriksons 66,70 m un 6. somis Raantavaara 65,79 m. Šī statistika visskaidrāk apliecina, ka Stendzenieka un reizē arī Latvijas vārds mirzē pāri visai pasaulei. Lūk, to ir sasniedzis mūsu simpātiskais pasaules klases atlēts, kas šķēpa mēšanā sāka vingrināties ļaļļājš bērnu dienās, savās ganu gaitās, lai tagad būtu pirmais pasaulē.

J. Z.

RIT VIEGLATĒTIKA JAUNATNEI UN RITENBRAUKŠANA

Rit plkst. 15 DSB laukumā notiks Daugavpils apriņķa jaunatnes meistarsacīkstes vieglatlētikā. Programmas: zēniem — 100 un 1000 m skrējieni, tālšūšana, augstlēkšana, disks, lode, šķēps un 4x100 m stafete. Meitenēm — 60 m skrējens, tālšūšana, augstlēkšana, lode, šķēps un 4x60 m stafete. Dalībnieki var pieteikties uz starta.

Plkst. 16 notiks pirmās riteņbraukšanas sacīkstes Daugavpils — Vikumiests. Startu un mērķis DSB laukumā. Pieteikšanās uz laukuma līdz plkst. 16.

Aicinājums

BIJUSĀ 11. DOBELES KĀJNIĒKU PULKA KĀBĀVIERIM

Bijušā 11. Dobeles kājnieku pulka aizvesto vīrsnieku un virsdienesta instruktoru atceres vakars notiks 31. jūlijā plkst. 18 Daugavpilī, 3. janvāra ielā 42. Ar šo vakaru pabeidz gandrīz četmēnešu pēdējo dienatvērību bijušajiem vīrsniekiem, vīrsnieku vietniekiem un virsdienesta instruktoriem. Pieteikšanās jāziedara līdz 28. jūlijam 3. janvāra ielā 42, pie K. Veldes (telefons 3038).

Tabakas audzētāju ievēribai

Austrumu zemes Monopola ģenerāldirekcijas vadītājs, pamatojoties uz austrumzemes reihskomisāra 1943. gada 1. jūlija noteikumiem par tabakas audzēšanu un savākšanu, nosaka sekojošo:

Tabakas audzētājiem, kas nosēguši tabakas audzēšanas ligu par kopplatību ne mazāku par 0,1 ha, ir atļauts iestādīt savām pārziņām 200 tabakas stādus. Tabakas audzētāji, kuru apsaimniekotā zemes platība atbilst šim nosacījumam, ir atbrīvoti no minētās tabakas ražas daļas nodošanas pienākuma ar priekšnoteikumu, ka viņi pilnīgi izpildījuši savu nodošanas pienākumu attiecsmē uz audzēšanas ligu uzraudzīto platību. Atbrīvojuma nodeva par 200 tabakas stādēm ir RM 8 lielda. Šī summa jānodod austrumzemes Monopola ģenerāldirekcijai. Tabakas audzētājiem, kas saņemsi austrumzemes Monopola ģenerāldirekcijas atļaujas zīmī 100 resp. 200 tabaka stādus audzēšanai, jānodod 1500 resp. 3000 gramu zāvētas tabakas. Ražas ievākumu, kas pārsniedz nododamo daudzumu, var paturēt tabakas audzētājs.

PASTA SŪTĪJUMI JĀIESAIŅO RŪPIGI

C. Pasta departaments norāda, ka visas paciņas, ko pāršūta pa pastu, rūpiģi jāiesaiņo. Nekārtīgi iesaiņotas paciņas turpmāk pārsūtīšanai pasta iestādes nepieņems.

Vēstules un sūtījumi pareizi apmaksājami ar pastmarkām. Svarīgākus dokumentus un vēstules ieteicams sūtīt kā ierakstītus sūtījumus vai vērtis pakās.

IZKAPTIS LAUKSAIMNIEKIEM

Lai varētu iegādāties izkaptis arī tie lauksaimnieki, kam nav prēmiju zīmju, izdoti noteikumi, kuros paredzēts, ka lauksaimnieki izkaptis varēs saņemt arī pret pagasta valdes izsniegtām iegādes atļaujām. Pārdodamo izkaptis skaitu katram pagastam nosaka Lauksaimniecības savienības apriņķa vadītājs. Atļaujas saņemot, lauksaimniekiem jānodod paraksts, ka vajadzīgās prēmiju zīmes tieš nodos pagasta vecākam līdz 1943. gada 31. decembrim. Par prēmiju zīmju laikā iekasēšanu un iesūtīšanu jāpārņem pašam pagasta vecākam. Izkaptis piešķirts tikai tiem lauksaimniekiem, kuriem tās visvairāk nepieciešamas.

APTUMSOSĀNAS NOTEIKUMI

Jāievēro no plkst. 12.25 līdz 3.25

Jaunas darba normas skolu darbiniekiem

B. Izglītības un kultūras ģenerāldirekcija noteikusi skolu darbiniekiem šādas jaunas darba normas:

Skolas direktoram ģimnazijā vai arodskolā jāpaspiežas bez sevišķas atklāzības 30 stundas nedēļā, bet par pārziņa palīga administratīvo pienākumu pildīšanu viņam ieskaita darba komplektā: par 11. un 12. klasi — 6 stundas nedēļā; par 13., 14., 15. un 16. kl. — 2 stundas nedēļā par katru klasi; par katru turpmāko klasi — 1 st. bet kopsummā ne vairāk par 20 stundām nedēļā.

Pils darba komplekts ir: skolotājam pamatskolas, tautskolas, augstākās tautskolas un īpatnējās skolas — 30 stundu nedēļā; skolotājam ģimnazijās, mūzikas skolās un arodskolās — 25 stundas nedēļā; laborantam un instruktoram arodskolās — 40 stundas nedēļā.

Lietiški motivētos gadījumos skolotājam obligātās un neobligātās skolas noteikto darba kompleksu var pamazināt vai palielināt par 1—2 stundām nedēļā un izmaksāt pilnu algu, bet skolas priekšnieks resp. direktors šajos gadījumos līdz ar stundu sadalījumu iesniedz tautskolu inspektorim resp. attiecīgai skolu pārvaldei paskaidrojumu, kādu iemeslu dēļ attiecīgam skolotājam nav iedalīts pilns darba komplekts. Tāpat skolas priekšnieks resp. direktors līdz ar stundu sadalījumu iesniedz paskaidrojumu, ja darba komplekts ir samazināts vairāk par 2 stundām, un uzrāda iemeslus (piem., sevišķi svarīgi ģimenes apstākļi, vecums, vāja veselība, nepietiekams stundu skaits skolā, nepietiekams stundu skaits speciālos priekšmetos).

Īpatnējās skolās 5. dežūras stundas piedziņām 3 klases stundām.

Klasu audzinātāja pienākumu pildīšana skolotājam obligāta un jāņem vērā bez stundu ieskaitīšanas darba komplektā. Ja skolotāju skaits pamatskolas un tautskolas ir mazāks par klasi skaitu, tad skolas priekšniekam vai viņa palīgam jāuzņemas arī klases audzināšana, bet stundas par to netiek ieskaitītas darba komplektā.

Stundu skolotāji saņem atklāzību proporcionāli pasniegtam stundu skaitam. Pils darba komplekts skolotājam var būt vienā vai vairākas skolās kopā. Par bibliotēku pārziņāšanu neobligā-

tiem skolās, ja sējumu skaits ir pāri par 2000, un par darbnicu vadīšanu arodskolas mūcības spēki saņem īpašu atklāzību, kurās lielumu noteic attiecīgu skolu pārvalde budžētā atvēloto kredītu robežās.

Ja tautskolā ir kopgalds un ir noorganizēta skolnieku apmācība ēdiena gatavošanā pienācīgi sagatavotās māsaimniecības skolotājas vadībā, tad viņai par šo darbu un kopgaldā vadīšanu ar attiecīgu tautskolu inspektora piekrišanu ieskaita darba komplektā 3 stundas nedēļā.

Ģimnazijās un arodskolās internāta uz katrēm 50 līdz 40 audzēkņiem var būt viens skolotājs-audzītājs, kuram par šo audzinātāja pienākumu pildīšanu ieskaita darba komplektā 12 stundas nedēļā.

Ja tautskolās ir internāts, tad skolotājiem — internāta audzinātājiem var ieskaitīt darba komplektā ar attiecīgu tautskolu inspektora piekrišanu pēc internāta audzēkņu daudzuma šādu stundu skaitu nedēļā:

Internāta ar 5—20 audzēkņiem 2 skolotājiem, katram 3 stundas; internāta ar 21—40 audzēkņiem 3 skolotājiem, katram 4 stundas; internāta ar 41—60 audzēkņiem 4 skolotājiem, katram 4 st.; internāta ar 61—90 audzēkņiem 5 skolotājiem, katram 4 stundas; internāta ar 91—120 audzēkņiem 6 skolotājiem, katram 4 stundas; internāta ar 121 un vairāk audzēkņiem — 7 skolotājiem, katram 4 stundas.

Skolēņu skaits klasēs institūta mēģinājumu tautskolās un aisevišķu tipu īpatnējās skolās ir šāds: Institūtu mēģinājumu tautskolās — ne mazāk par 20 audzēkņiem; kurlēmme un neredzīgo skolās — no 7 līdz 12 audzēkņiem; palīgskolās un palīgklasēs — no 11 līdz 20 audzēkņiem; skolas bērniem ar vājinātu redzi, dzirdi vai izrunas trūkumiem — no 11 līdz 20 audzēkņiem; intelektuāli defektīvo klasēs — no 7 līdz 12 audzēkņiem; grūti audzināmo klasēs — no 10 līdz 16 audzēkņiem.

Ja ģimnazijās un arodskolās attiecīgam skolotājam darba komplektā ir ne mazāk kā 12 stundas, bet tautskolās — ne mazāk kā 18 stundas nedēļā.

Šie rikoījumi stājas spēkā 1943. gada 1. augustā.

Ceļojums mazbērnu pasaulē

F. Ir jau vēlā pēcpusdienā, kad pa grantēto ceļiņu, cauri cerīgu gaivei dodos uz lēcu plīti, kur iekārtots Kaķuņu zīdaiņu nams. Jautājot pēc direktīses, mācīšanās, vai tā, kam pēc manām domām vajadzētu būt kādai vecākaļ kundzei, ne būs dumšīga, ka tik vēl tuvaucēji, bet liels ir pārsteigums, kad ieraugu dāmu, kas laipni aicina apskatīt viņas pārvaldīto bērnu pasauli.

Jau pirmās acu uzmetiens liek apbrīnot to kārtību un tīrību, kāda šeit uz katra soļa valda, kā arī jauko telpu iekārtojumu, kurās daudz gaisa un gaišnes. Pat virtuvēs, kur sākas mans gājēns, izskatās kā kādā ārstniecības kabinētā — tīras grīdas, rindās salikti spoži trauki un pie sienām tīri dvieļi. Šo iespaidu vēl pavairo rīda tīru pudelītes, kurām uzlīmēti mazo īpašnieku vārdi. Turpat arī ar elektrību darbināmā mašīna, kas pūdeļos ātri un tīri izskalā. Bez lielajām plīfēm, virtuvē ir arī vairāki katli, kur ēdienus vāra ar īvaiku, tā paņūkot vienmērīgu temperatūru un nelaujot ēdienam piedegēt. Virtuvē iekārtots arī līfss, kas no virtuves ēdienes uzgādā.

No virtuves ceļš ved uz kuzelīnu. Šai nodalī novietoti visus bērņus, kas ienāk zīdaiņu namā, kur tiem jāpaliek veselu mēnesi. Kā direktīse āste Mežīte

paskaidro, tas darīts nolūkā pasargāt ēlus bērņus no inficēšanās ar līpīgān sliēmībām, tāpēc arī šai nodalī sastopami dažādu vecumu bērņi.

Iejojot pirmajā istabā, ieraugu piecas mazas guļvietas. Divās no tām gul paši jaunākie bērņi. Tie vēl ir pavisam mazli. Kā āste pastāsta, viens no tiem ir bijis ļoti vājš. Pateicoties rūpīgai kopšanai un ārstēšanai, tas šūcis ālzīgi un tagad jau esot tikpat kā pilnīgi vesels.

Ejam tālāk. Nakošā istabā miltinās drusku lielāki bērņi. Daži piecēlušies kājās un stāv savās guļvietās, rociņus turēdami aiz guļvietu malēm. Acis krit krāsu dažādība, kas spilgti atdala haltos griestus no zīlajām sienām un brūnās grīdas, kā arī bērņiem skāpijs pie guļvietām, kur novietoti termometri un ik dienas lietojamās zāles.

Interesi rada tabeles, kas novietotas pie katras guļvietas, un uz kurām redzamas sarauktas līnijas.

— Vai jūs pavalstieteki strādā pēc grafikās? — prasū ārstei.

— Taču nē, — tā smaidīdama atbild, — uz šīm lapām atzīmējami bērņi temperatūru un zīgas par bērņi atklāzību.

— Tēvoc, tēvoc, — dzirdu, kāds mani sauč.

Paskatos. Smaidošs zēns rāda ar roku uz loga pusi. Kad pienāku tam klāt,

Paaugstinātas prēmijas labībai

Ar ģenerālkomisāra rikoījumu noteikts, ka lauksaimnieki, kas no 21. jūlija līdz 31. jūlijam nodos sagādes organizācijai savus 1942./43. gada ražas maizeis un lopbarības labības atlikumus, saņems palielinātas prēmijas un profli: 1 punktu par katrēm 100 kg vai 10 punktus par 1 tonnu.

AUGĻU KONSERVĒŠANAS LĪDZEKĻI

C. No Lielvācības pienācis lielāks sūtījums ar augļu konservēšanas līdzekļiem «Frikko» un «Elektrol». Šie preparāti konservē sviagus un vārtitus augļus un bez cukura aizsargā tos pret pelēšanu un rūgšanu. Pārdošanas cena «Frikko» 20 pf. un «Elektrol» 11 pf. par paciņu. Katrai paciņai pievienota lietošanas pamācība.

MARMELĀDE PILSĒTU IEDZĪVOTĀJIEM

B. Pārtikas nodrošināšanas departaments paziņo, ka ģenerālkomisāra noteiktā marmelādes deva izsniedzama uz 15. izdāles perioda pārtikas kartīšu sekojošiem kuponiem šādā kārtībā: Rīgā — pret mazbērnu pārtikas kartīšu kuponu K-8, bērnu pārtikas kartīšu kuponu K-12

Visas privatās firmas un dārzniecības

tiek uzaicinātas iesniegt mums līdz 8. g. 5. augustam savus pasūtījumus uz

puķu sipolēm

(gladiolas, lilijas, kamolbegonjas) — 1944. gada pavasarā vajadzībām.

LATVIJAS CENTRĀLAIS SEKLU EKSPORTS Rīgā, Rich. Wagner'a (Dzirnavu) ielā 87/89.

Zentral - Handelsgesellschaft Ost fiduciārā pārvaldīšanā

Vajadzīgs rokas mašīnas VERPEJS lauku vērtuvē Latgalē. Pied. šī laiker. kant. zem «Verpejs».

VELOS PIKRT dzelzceļnieku formas mēteļi, lūdzu piedāvāt Daugavpilī, Dobeles ielā 47-1. A. V.

Kalupes patērētāju biedrība vajadzīgā DROŠĪBAS SPEJĪGS VEIKALVEDIS

Aplicības ar dzīves aprakstu, līdzin nodarbošanās līdz ar atsauksmi no pēdējās darba vietas iesūtīt līdz 8. g. 1. augustam Kalupes patērētāju biedrībai — p. n. Kalupe, tālr. Kalupe 19.

Kalupes patērētāju biedrības valde.

VELOS IEPAZĪTIES nop. prec. nolūkā ar tautieti, neizaleidoz atr. vai skript bez bērņiem. Priekšroka amatn. gaitm. ne vec. par 28 g. Līdz ar atsaukties ar šū dzīves aprakstu šī laiker. kant. Amatniekam.

Radiofona raidījumu programma

Rīgas, Madonas, Kuldīgas un Lielpājas raidītāji.

Svētdien, 25. jūlijs.

Plkst. 5—6.30 — raidījums vācu karavīriem, 6.30 — zīgas latviešu valodā, 6.45 — Hamburgas ostas koncerts, 7 — zīgas vācu valodā, pēc tam dienas programma, 7.10 — Hamburgas ostas koncerts (turpinājums), 8 — mūzika svētdienas ritā (skaņu plates), 8.30 — rīta vingrošana bērņiem, 8.45 — zīgas («Landesdienst Ostland»), 9 — mūzika laika kavēklim (pārraidījums no Dancigas), 10 — zīgas vācu valodā, 10.10 — kotoļu dievkalpojums (pārraidījums no Sāpju Dievmātes baznīcas), 11.10 — maza orķestra koncerts (skaņu plates), 11.30 — nedēļas politiskā raidāmā, 11.45 — vācu māksla, vācu gars, 12.15 — zīgas latviešu valodā, 12.30 — zīgas vācu valodā, pēc tam vācu tautas koncerts, 14 — zīgas vācu valodā, 14.15 — zīgas («Landesdienst Ostland»), 14.30 — bērņiem: latviešu tautas dziesmas un pasakas — Aurelija Zaķis (dziesmas) un Emūlija Bērziņa (dekl.). (Kurbads, Pētera Aigara pasaku poema bērņiem), 15 — latviešu mūzika un literatūra: Mariss Vētra (dziesmas), Jānis Osis (dekl.), radiofona koris Teodora Kalniņa vadībā un radiofona orķestris prof. Jāņa Meģiņa vadībā, (Andreja Eglīša un Viļa Gedriņa dzejoli), 16 — radiofona pasta karavīriem (pārraidījums no Berlīnes), 16.45 — zīgas latviešu valodā, 17 — zīgas vācu valodā, 17.15 — radiofona pasta karavīriem (turpinājums), 18 — Berlīnes filharmoniku koncerts (pārraidījums no Berlīnes), 19 — zīgas no karaulka, 19.15 — nedēļas atbalss, 19.30 — latviešu karavīru pusstunda, 20 — zīgas vācu valodā, 20.15 — dažādu tautu mūzika (pārraidījums no Rēveles), 21 — zīgas latviešu valodā, 21.15 — dažādu tautu mūzika (pārraidījums no Rēveles), 22 — zīgas vācu valodā, pēc tam nākošās dienas programma un sporta zīgas, 22.20 — deju mūzika un mūzika laika kavēklim (skaņu plates), 24 — zīgas vācu valodā, 0.15 — nobeigums.

Rikoījums

par pārtikas un pilņpiena kartīšu izsniegšanu Daugavpils pilsētas iedzīvotājiem

1. Pārtikas un pilņpiena kartītes 16. periodam izsniegs personām, kas dzīvo un ir pierakstītas Daugavpilī, Daugavpils pilsētas Apģādes-līdzniecības nodaļa sākot ar 3. g. 26. jūliju līdz 4. augustam parastā darba laikā.

2. Reizē ar pārtikas kartītēm tiks izsniegtas arī ziedju kartītes bērņiem līdz pilnīem 2 gadiem.

3. Visas kartīšu atjaunošanas lietas sakarā ar šo rikoījumu jākāro tikai namsaimniekiem, pārvaldniekiem vai to vietniekiem par viņu īpašumā vai pārraudzībā esošo namu iedzīvotājiem.

4. Jauno kartīšu saņemšanai iedzīvotājiem jānodod savas apģādes grāmatīpas namsaimniekiem, pārvaldniekiem vai to vietniekiem, no viņiem noteiktā laikā un vietā.

5. Namsaimniekiem, pārvaldniekiem vai to vietniekiem jāstādā iedzīvotāju sarakstus uz sevišķam veidlapām, kurās pārvaldnieki saņem gruntsgabalu sabiedrības kantorī, bet namsaimnieki kartīšu izdošanas punktos.

6. Par katru namu (īpašumu vienību) jāstādā atsevišķs iedzīvotāju saraksts.

7. Iedzīvotāji sarakstā ierakstāmi pēc šādām vecuma grupām:

- I — mazbērni, kas dzimuši 1941. gada 1. septembrī un vēlāk;
  - II — mazbērni, kas dzimuši 1940. gada 9. augustā un vēlāk līdz 1941. gada 1. septembrim;
  - III — bērņi, kas dzimuši 1937. gada 9. augustā un vēlāk līdz 1940. gada 9. augustam;
  - IV — bērņi, kas dzimuši 1929. g. 9. augustā un vēlāk līdz 1937. g. 9. augustam;
  - V — jaunieši, kas dzimuši 1925. gada 9. augustā un vēlāk līdz 1929. gada 9. augustam un
  - VI — pārējie iedzīvotāji.
- Katra grupa ierakstāma stingri alfabētiskā kārtībā un ar svītru atdalāma viena no otras. Ailes par kartītēm sarakstā nav jāizpilda.
- Piezīme: slimniekiem, uz ārstu ap liecību pamata, topošām un jaunām mātēm uz ārstu un vecmāšu apliecību pamata pilņpiena kartītes izsniegt tikai Apģādes-līdzniecības nodaļā — Kr. Valdemāra ielā 1 (pirmā stāva).

8. Iedzīvotāju saraksti ar apģādes grāmatīpam noteikti jāiesniedz līdz 8. g. 29. jūlijam zemāk minētos kartīšu izsniegšanas punktos:

I punktā — Kr. Valdemāra ielā 1 (I stāvā) I un II policijas iecirkņu robežās (ar Vecpilsēta) dzīvojošām personām un II punktā — Kaz. Skrinčas ielā 18 III policijas iecirkņa robežās dzīvojošām personām.

Piezīme: Papildu saraksti jāiesniedz 8. g. 31. jūlijā.

9. Rikoījuma neatbilstoši sastādītie iedzīvotāju saraksti netiks pieņemti.

10. Iesniedzot sarakstus ar apģādes grāmatīpām, namsaimnieki, pārvaldnieki vai to vietnieki saņem kvīleģumu ar zīmī, kad jāsaņem apģādes grāmatīpas un jaunās kartītes.

11. Namsaimniekiem, pārvaldniekiem vai to vietniekiem, kas saņem izdāles punktos atpakaļ apģādes grāmatīpas ar pārtikas kartītēm, jāuzrāda savī personības dokumenti.

12. Namsaimnieki, pārvaldnieki vai to vietnieki izsniedz apģādes grāmatīpas un jaunās kartītes to īpašniekiem pret parakstu, kas uzglabājams. Vārdi, uzvārdi un dzīves vieta kartītēs jāieraksta iedzīvotājiem pašiem.

13. Par iedzīvotāju sarakstu pārziņu izpildīšanu, apģādes grāmatīpām kārtīgu un savlaicīgu iesnieģšanu, kā arī apģādes grāmatīpām un kartīšu kārtīgu un savlaicīgu izsniegšanu to īpašniekiem, atbild namsaimnieki, pārvaldnieki vai to vietnieki.

14. Ši rikoījuma nepildītājiem draud sods.

Daugavpilī, 1943. gada 22. jūlijā.
J. Niedra,
Daugavpils pilsētas vecākais.

